

Vlaams
Parlement

ingediend op **1854** (2018-2019) – Nr. 1
1 februari 2019 (2018-2019)

Voorstel van decreet

van Katrien Schryvers, Tine van der Vloet, Freya Saeys,
Peter Persyn, Cindy Franssen en Lorin Parys

houdende de sociale kaart

TOELICHTING

A. Algemene toelichting**1. Samenvatting**

De Vlaamse burgers en zorgaanbieders hebben het recht om geïnformeerd te worden over het zorgaanbod in Vlaanderen en Brussel. De sociale kaart (<https://www.desocialekaart.be>) verzekert dat recht.

De sociale kaart is een databank met gegevens van zorgaanbieders die zo veel mogelijk gebruikmaakt van bestaande authentieke bronnen, maar die tegelijk zorgt voor de kwalitatieve verrijking van die gegevens. De data waar de overheden geen meester van zijn (zoals contactgegevens, openingsuren, websites enzovoort) worden door de zorgaanbieders zelf bijgehouden. Op die manier worden alle gegevens op één plaats actueel gehouden, waar iedereen die data kan consulteren. Door centralisatie van de gegevens en actief hergebruik in andere toepassingen verbetert de kwaliteit van de data en worden zorgaanbieders niet langer overbevraagd.

Een decretale basis voor de sociale kaart zorgt ervoor dat die doelstelling kan worden waargemaakt zonder dat er twijfels rijzen over de wettigheid van de gegevensverwerking.

2. Situering en inhoud

Op 1 januari 2018 werden de persoonsgebonden bevoegdheden van de provincies opgeheven. Het decreet van 18 november 2016 houdende de vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies regelt die materie. Artikel 35 van dat decreet regelt de opheffing van het decreet van 31 mei 2013 houdende toekenning van bepaalde bevoegdheden aan de provincies. Door het decreet van 31 mei 2013 waren de provincies onder andere bevoegd voor het opstellen en actueel houden van een sociale kaart voor hun werkgebied.

Artikel 35 van het decreet van 18 november 2016 heft bijgevolg de decretale basis voor de opmaak van de sociale kaart op.

De sociale kaart werd vanaf 1 januari 2018 voortgezet door het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van de Vlaamse overheid. Artikel 9, §1, 1° en 2°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot organisatie van de Vlaamse administratie plaatst de bijstand aan personen en het gezondheidsbeleid, vermeld in artikel 5, §1, I en II, bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI), onder het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

De overgenomen sociale kaart zal ingepast worden in de Vlaamse beleidsplannen. Het product moet gekoppeld worden aan bestaande authentieke bronnen. Het moet een gegevensbron worden die Vlaamse portaalsites en applicaties van externe partners voedt, moet als instrument ingezet kunnen worden bij het versterken en uitrollen van het Vlaamse zorgbeleid, moet het platform worden waar burgers en zorgaanbieders terecht kunnen voor een antwoord op hun zorgvragen, moet het platform worden waar zorgaanbieders de gegevens actueel houden waarvan ze zelf meester zijn (e-mail, website, openingsuren), moet het platform worden waar zorgzoekende burgers de weg vinden naar de elektronische loketten of websites van de zorgaanbieders enzovoort.

Door die keuzes zal het oorspronkelijke product wijzigingen ondergaan. De oorspronkelijk beperkte scope van zorgvoorzieningen wordt bijvoorbeeld uitgebreid

met de gegevens van de zorgverstrekkers. Het is daarnaast belangrijk dat contactpersonen bij zorgaanbieders in de databank worden opgenomen.

Concreet betekent dit dat de sociale kaart professionele persoons- en identificatiegegevens van individuele zorgaanbieders en contactpersonen die bij een zorgaanbieder werken, verzamelt en ontsluit. Een dergelijke verwerking zal conform de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) moeten gebeuren. Daarom stelt dit voorstel van decreet een kader voor die gegevensverwerking vast.

Het voorstel van decreet houdende de sociale kaart zorgt ervoor dat de sociale kaart haar doelstellingen kan waarmaken: de Vlaamse burger informeren over het bestaande zorgaanbod door zonder AVG-twijfels op een werkbare wijze de gegevens van zorgvoorzieningen en zorgverstrekkers te publiceren en te verspreiden.

B. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel bevat de verplichte vermelding ingevolge artikel 19, §1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI).

De sociale kaart heeft betrekking op de aangelegenheden 'bijstand aan personen' en 'gezondheidsbeleid', respectievelijk vermeld in artikel 5, §1, I en II, BWHI, wat gemeenschapsaangelegenheden zijn. Het is echter mogelijk dat in de sociale kaart bepaalde organisaties worden opgenomen die tot een gewestaangelegenheid behoren, bijvoorbeeld bepaalde organisaties voor sociale tewerkstelling. Daarom wordt in artikel 1 vermeld dat dit decreet zowel een gemeenschapsaangelegenheid als een gewestaangelegenheid regelt.

Artikel 2

De sociale kaart is de gegevensbank met identificatie-, contact- en werkingsgegevens van de zorgvoorzieningen en zorgverstrekkers, in één term zorgaanbieders, in Vlaanderen en in Brussel.

In het voorstel van decreet wordt zorgaanbieder in twee betekenissen gebruikt. Enerzijds wordt er een persoon, dienst of organisatie mee bedoeld die als zorg- of welzijnsactor professioneel zorg of ondersteuning verleent aan personen met een zorg- en ondersteuningsvraag, inclusief de personen, diensten of organisaties met een gespecialiseerd zorg- en ondersteuningsaanbod. Dat is de definitie, vermeld in artikel 2, 14°, van het voorontwerp van decreet betreffende de organisatie van de eerstelijnszorg, de regionale zorgplatformen en de ondersteuning van de eerstelijnszorgaanbieders.

Anderzijds wordt in dit voorstel van decreet houdende de sociale kaart de term zorgaanbieder ook gebruikt voor bepaalde niet-erkende en/of niet-professionele zorgaanbieders. Het gaat om de zorgaanbieders die geen relatie hebben met de Vlaamse overheid (of met andere overheden) en dus niet erkend, gesubsidieerd, geïnspecteerd enzovoort, worden, maar wel 'waardevolle' zorg bieden, waardoor een opname in de sociale kaart een meerwaarde kan betekenen voor de zorgvrager. Zelfhulpgroepen of lokale buurtcentra zijn daarvan een goed voorbeeld. Die zorgaanbieders kunnen opgenomen worden in de gegevensbank na een opportuniteitsbeoordeling door de aangewezen dienst van de Vlaamse overheid (zie artikel 3). Voor de gezondheidszorgverstrekkers zullen strikte criteria gehanteerd worden, waardoor de niet door de overheid erkende of niet door de ziekteverzekering terugbetaalde (alternatieve) geneeswijzen worden uitgesloten.

Het gaat om belendende sectoren van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, voor zover er een duidelijke band is met zorg en/of kwetsbare doelgroepen in onze samenleving. Voorbeelden daarvan zijn sociale tewerkstelling, groenezorginitiatieven, organisaties die het sportaanbod voor personen met een beperking faciliteren, sociale huisvesting, centra voor leerlingenbegeleiding, organisaties die werken rond schooluitval enzovoort.

De ruime definiëring van zorgaanbieder en van de scope van de databank komt tegemoet aan de behoeftes van de zorgaanbieders en de burger. Alleen met een zo volledig mogelijk beeld van het regionale en lokale zorgaanbod kan een zorgaanbieder correct doorverwijzen en vindt de burger zijn weg naar het lokale en buurtgerichte zorgaanbod.

De sociale kaart biedt actuele gegevens aan door gebruik te maken van authentieke bronnen en het eigenaarschap van de gegevens op het laagste niveau te leggen. Voor een set van werkingsgegevens waarover de overheden niet beschikken of die de overheden niet accuraat kunnen bijhouden, zijn de zorgaanbieders zelf het best geplaatst om ze actueel te houden (contactgegevens, website, openingsuren, aanmeldingswijze enzovoort).

De bevoegde dienst – op dit ogenblik het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin – werkt ook samen met intermediaire organisaties om de gegevens te verzamelen en actueel te houden. Volgens artikel 11, 4°, b), van het voorontwerp van decreet betreffende de organisatie van de eerstelijnszorg, de regionale zorgplatformen en de ondersteuning van de eerstelijnszorgaanbieders zullen de zorggraden de eerstelijnszorgaanbieders ondersteunen bij het aanleveren van gegevens voor de sociale kaart. Op dit moment wordt die rol mee opgenomen door de samenwerkingsinitiatieven eerstelijnsgezondheidszorg en de lokale multidisciplinaire netwerken.

Ook het zorgaanbod in Brussel wordt in de mate van het mogelijke opgenomen in de databank, rekening houdend met de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel. Er wordt naar gestreefd om zo veel mogelijk 'Nederlandskundige' zorgaanbieders uit het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad op te nemen in de sociale kaart. Daarbij zal de Vlaamse Gemeenschap de grondwettelijk bepaalde bevoegdheidsverdeling uiteraard steeds moeten respecteren. De opname van zorgaanbieders in Brussel die strikt genomen niet onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap ressorteren, zal louter op vrijwillige basis mogelijk zijn. De Vlaamse Gemeenschap zal bepaalde verplichtingen alleen kunnen opleggen aan zorgvoorzieningen die wegens hun organisatie moeten worden beschouwd als uitsluitend behorend tot de Vlaamse Gemeenschap, alsook aan individuele zorgverstrekkers die in een bepaald verband werken dat zelf georganiseerd is op een zodanige wijze dat blijk gegeven wordt van een band met de Vlaamse Gemeenschap.

De databank sociale kaart wordt voor het grote publiek online ontsloten via <https://www.desocialekaart.be>. Ook lokale of thematische ontsluiting van de gegevens is mogelijk, bijvoorbeeld op de websites van gemeenten of koepelorganisaties. Aangezien de sociale kaart publiekelijk ontsloten informatie bevat, zal het publieke deel van de inhoud van de sociale kaart ook ter beschikking van derden gesteld worden, waaronder andere overheden, onderzoeksinstituten en ondernemingen. Dat zal gebeuren via bijvoorbeeld webservices of kopieën van de publieke delen van de databank. Daarmee volgt de sociale kaart het opendatabeleid van de Vlaamse overheid.

Om te vermijden dat derden misbruik zouden kunnen maken van de inhoud van de sociale kaart, bevat het voorstel van decreet een delegatie aan de Vlaamse Regering om de voorwaarden voor dat hergebruik van informatie te bepalen na het inwinnen van het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit.

Artikel 3

De Vlaamse Regering heeft de bevoegdheid om haar eigen diensten te organiseren. Bijgevolg laat de decreetgever het over aan de Vlaamse Regering om de dienst aan te wijzen die de opdracht 'sociale kaart' opneemt.

Op dit ogenblik wordt de opdracht 'sociale kaart' opgenomen door het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Het departement werkt maximaal samen met de andere entiteiten van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, met de andere zorgoverheden in ons land en met de andere beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Minstens wordt de sociale kaart bij hen bekendgemaakt en wordt het hergebruik van de gegevens uit de sociale kaart door die diensten gefaciliteerd.

Artikel 4

In het kader van de sociale kaart worden een aantal persoonsgegevens van de zorgaanbieders verwerkt.

Een dergelijke verwerking van persoonsgegevens is alleen rechtmatig als een beroep kan worden gedaan op een rechtmatigheidsgrond als vermeld in artikel 6, eerste lid, van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de sociale kaart kan een beroep worden gedaan op artikel 6, eerste lid, e), van de AVG. De verwerking is namelijk noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang.

Bijgevolg zal, op basis van eerdere adviezen van de Gegevensbeschermingsautoriteit en de Raad van State, een decretale basis vereist zijn voor de verwerking van de persoonsgegevens. Daarin moeten onder meer de volgende elementen worden geregeld:

- finaliteit of doel van de verwerking;
- rechtsgrondslag;
- categorieën van persoonsgegevens die worden verwerkt;
- aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijke;
- bewaartermijn.

Het doel van de verwerking wordt in artikel 2 van het voorstel van decreet vastgelegd.

De rechtsgrondslag van de verwerking betreft artikel 6, eerste lid, e), van de AVG. De verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang.

Vervolgens worden de categorieën van de te verwerken persoonsgegevens opgesomd in paragraaf 1, eerste lid:

1° identificatiegegevens:

- identificatiegegevens van de zorgaanbieders: het gaat bijvoorbeeld om de voor- en achternaam en het RIZIV-nummer (Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering);
- identificatiegegevens van de contactpersonen bij de zorgaanbieders: als contactpersoon worden alleen de personen opgenomen die de zorgaanbieder zelf heeft aangewezen als rechtstreeks te contacteren door de burger of andere zorgaanbieders. Van die contactpersonen worden ook identificatiegegevens verzameld en gepubliceerd, waaronder bijvoorbeeld de voor- en achternaam;

2° contactgegevens:

- de volgende professionele contactgegevens kunnen publiek gemaakt worden of ter beschikking gesteld worden voor hergebruik aan externe partijen:
 - a) praktijkadres;
 - b) professioneel gebruikt (praktijk-)e-mailadres;
 - c) professioneel gebruikt telefoonnummer;
- het is mogelijk dat de zorgaanbieder in het kader van het beheer van de eigen gegevens een persoonlijk e-mailadres doorgeeft dat de medewerkers van de sociale kaart kunnen gebruiken om contact op te nemen. Dat e-mailadres is alleen bedoeld voor de goede werking van de sociale kaart en zal dus niet gepubliceerd of doorgegeven worden aan derden;

3° persoonsgegevens die te maken hebben met de werking van de zorgaanbieder: in de sociale kaart worden werkingsgegevens van de zorgaanbieder vermeld. Die werkingsgegevens kunnen ook persoonsgegevens bevatten, bijvoorbeeld informatie over de beroepsgroep en specialisaties.

Het voorstel van decreet bevat een delegatie aan de Vlaamse Regering om, zo nodig, de decretaal bepaalde categorieën van persoonsgegevens te kunnen specificeren.

De sociale kaart verzamelt alleen de gegevens van actieve zorgaanbieders. Dat heeft een directe impact op de bewaartermijn van de persoonsgegevens: een zorgaanbieder die de zorgactiviteiten stopzet, wordt uit de gegevensbank verwijderd. Een zorgaanbieder die tijdelijk geen zorg meer aanbiedt of mag aanbieden, wordt tijdelijk niet getoond in de sociale kaart. Contactpersonen die niet meer actief zijn bij een zorgaanbieder, worden uit de gegevensbank verwijderd.

De Vlaamse Regering wijst de dienst aan die voor de sociale kaart optreedt als verwerkingsverantwoordelijke. In de toelichting bij artikel 3 werd al aangegeven waarom de dienst in kwestie in het voorstel van decreet niet uitdrukkelijk wordt genoemd.

Op dit ogenblik is het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) verantwoordelijk voor de operationalisering van de sociale kaart. Het departement treedt dus op als verwerkingsverantwoordelijke.

De sociale kaart zal voor de administratieve erkenningsgegevens zo veel mogelijk gebruikmaken van CoBRHA (Common Base Registry for Health Care Actors). CoBRHA is de gemeenschappelijke, geconsolideerde gegevensbron van de verschillende openbare instellingen die bevoegd zijn voor de erkenning en/of financiering van zorgaanbieders in België (RIZIV, Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, entiteiten van het beleidsdomein WVG, Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG), andere gemeenschappen enzovoort). De databank wordt beheerd door het eHealth-platform, maar wordt permanent gevoed door de bevoegde federale en regionale zorgoverheden. CoBRHA zorgt voor de consolidatie van de gegevens die afkomstig zijn uit de verschillende, gevalideerde brondatabanken van die zorgoverheden. Als basisregister is het een vertrouwde bron van informatie, onder de controle van de bevoegde overheden.

Artikel 5

Om de gegevens in de databank actueel te houden is maximale betrokkenheid van de zorgaanbieders nodig. De bevoegde dienst bij de Vlaamse overheid moet strategieën uitwerken om de zorgaanbieders het eigenaarschap van hun gegevens te laten opnemen en actieve inspanningen te leveren om de gegevens up-to-date te houden en te verrijken. Zo kan de overheid ervoor opteren om gegevens die al bezorgd werden aan een andere overheidsdienst, te hergebruiken, en de gegevens die in de sociale kaart zelf bijgehouden worden, ter beschikking te stellen van an-

dere overheidsdiensten. Op die wijze kan ervoor gezorgd worden dat de zorgaanbieders bepaalde gegevens in de toekomst maar op één plaats up-to-date moeten houden, waar ze door elke overheid hergebruikt kunnen worden. Zo kan, bij wijze van voorbeeld, de Zorginspectie van de Vlaamse overheid de openingsuren van een zorgvoorziening consulteren in of ophalen uit de sociale kaart, in plaats van die gegevens bij de zorgvoorziening (opnieuw) op te vragen.

De sociale kaart kan haar doelstelling alleen waarmaken als de zorgaanbieders meewerken. In de toekomst kan nagegaan worden in hoeverre zorgaanbieders verplicht kunnen worden hun gegevens actueel te houden in de sociale kaart.

Er wordt aan de Vlaamse Regering delegatie gegeven om te bepalen welke gegevens de zorgaanbieders aan de sociale kaart moeten doorgeven. Dat kunnen ook de persoonsgegevens, vermeld in artikel 4, §1, zijn.

Gezien de bevoegdheidsverdeling zal het uiteraard niet mogelijk zijn om dergelijke verplichtingen op te leggen aan bepaalde Brusselse zorgaanbieders. De motivering daarvoor is opgenomen in de toelichting bij artikel 2.

Katrien SCHRYVERS
Tine VAN DER VLOET
Freya SAEYS
Peter PERSYN
Cindy FRANSEN
Lorin PARYS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. De Vlaamse Regering stelt een sociale kaart op en houdt die actueel.

De sociale kaart is het overzicht van de actieve zorgaanbieders en bevat hun identificatiegegevens, contactgegevens en werkingsgegevens.

Onder zorgaanbieder wordt in dit decreet verstaan:

- 1° een persoon, dienst of organisatie die als zorg- of welzijnsactor professioneel zorg of ondersteuning verleent aan personen met een zorg- en ondersteuningsvraag, inclusief de personen, diensten of organisaties met een gespecialiseerd zorg- en ondersteuningsaanbod;
- 2° een andere persoon, dienst of organisatie die zorg of ondersteuning biedt, waarvan de dienst, vermeld in artikel 3, van oordeel is dat hij moet opgenomen worden in de sociale kaart.

De sociale kaart wordt voor het publiek opengesteld. De publieke inhoud van de sociale kaart kan door derden hergebruikt worden. De Vlaamse Regering kan daarvoor aanvullende voorwaarden bepalen.

Art. 3. De Vlaamse Regering wijst de dienst aan die belast is met de operationalisering van de sociale kaart.

Art. 4. §1. Met het oog op de uitvoering van de doelstellingen, vermeld in artikel 2, verwerkt de dienst, vermeld in artikel 3, op grond van artikel 6, eerste lid, e), van de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG, de volgende persoonsgegevens:

- 1° identificatiegegevens van zorgaanbieders en contactpersonen van de zorgaanbieders;
- 2° contactgegevens van de zorgaanbieders en contactpersonen van de zorgaanbieders;
- 3° persoonsgegevens die te maken hebben met de werking van de zorgaanbieders.

De Vlaamse Regering kan de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, verder specificeren.

§2. De persoonsgegevens van de zorgaanbieder worden bewaard tot de zorgaanbieder definitief ophoudt zorg aan te bieden.

De persoonsgegevens van de contactpersonen worden bewaard tot de contactpersonen niet meer actief zijn.

§3. De dienst, vermeld in artikel 3, treedt op als verwerkingsverantwoordelijke.

De dienst, vermeld in artikel 3, maakt voor de opmaak van de sociale kaart maximaal gebruik van authentieke gegevensbronnen en andere basisregisters.

Art. 5. Met het oog op de doelstellingen, vermeld in artikel 2, eerste en tweede lid, kan de Vlaamse Regering de gegevens betreffende de zorg, waaronder de persoonsgegevens, vermeld in artikel 4, §1, bepalen, die door de zorgaanbieder worden verstrekt aan de dienst, vermeld in artikel 3.

Katrien SCHRYVERS
Tine VAN DER VLOET
Freya SAEYS
Peter PERSYN
Cindy FRANSEN
Lorin PARYS